

היבטים בפעילות תאגיד מי אביבים

תקציר

רקע

חברת מי אביבים 2010 בע"מ (התאגיד) אחראית למתן שירותי מים וביוב לתושבי העיר תל אביב-יפו. החברה הוקמה בידי עיריית תל אביב-יפו בינואר 2010, והיא בבעלותה ובהחזקתה המלאות של העירייה. בינואר 2010 העניק הממונה על התאגידים למי אביבים רישיון להפעלת תאגיד, לפי חוק תאגידי מים וביוב.

נתוני מפתח

43 מיליון ש"ח

הפער בין הוצאות התפעול בפועל לבין הוצאות לפי נורמות התפעול^[2] שנקבעו לתאגיד בשנת 2017

10.5%

מהמים שסיפק התאגיד בשנת 2018 היו ממקורות עצמיים. 89.5% נרכשו מחברת מקורות - חברת מים בע"מ

52 עובדים

מ-182 עובדי התאגיד ב-2018 הושאלו מעיריית תל אביב-יפו. בשנה זו היו הוצאות השכר עבור עובדים אלה כ-43% מהוצאות השכר של התאגיד

0.08 מיליון ש"ח

ההפסד של התאגיד בשנת 2018 (לפני מיסים על ההכנסה), לעומת הפסד של 6 מיליון ש"ח בשנת 2017^[1].

8.5%

שיעור פחת המים^[4] בתאגיד בשנת 2018

24.2 מיליון ש"ח

עלויות הגבייה של התאגיד בשנת 2017 (ללא הוצאות חובות מסופקים), כ-6%^[5] מהכנסותיו

47.5 מיליון מ"ק

מים סיפק התאגיד בשנת 2018 לכ-450,000 תושבים בתל אביב

2.8%

שיעור פחת הגבייה^[3] של התאגיד בשנת 2018

69.2 מיליון ש"ח

השקעות התאגיד בשנת 2018, שהם כ-16% מהכנסותיו. השקעות התאגיד בשנים 2014-2017, היו כ-16.2% עד 20.7% מהכנסותיו

[1] ההפסד כולל מיסים על ההכנסה בשנת 2018 היה 6.6 מיליון ש"ח, ובשנת 2017 היה 8.8 מיליון ש"ח.

[2] נורמת התפעול נוגעת למרכיבים האלה בתעריף המים: מרכיב רשת מים, מרכיב רשת ביוב, מרכיב גבייה והוצאות הנהלה.

[3] פחת הגבייה הוא הפרש בין סך כל החיובים בגין הוצאות החברה למתן שירותי המים והביוב לצרכניה, לבין סך הגבייה בפועל בגין אותם חיובים.

[4] פחת המים הוא הפרש בין כמות המים שהתאגיד רוכש או מפיק לבין כמות המים שהוא מספק לכלל צרכניו. דוח זה מתייחס לפחת המים

הנדסי, בהתאם לאמור בכללי תאגידי מים וביוב (קביעת תנאים ברשיון לעניין אמות מידה הנדסיות), תשע"ז-2017.

[5] הנתון מבוסס על הדוחות הכספיים של התאגיד וכולל הוצאות גבייה נוספות.

פעולות הביקורת

בחודשים אוגוסט 2018 עד פברואר 2019 בדק משרד מבקר המדינה היבטים בפעילות תאגיד מי אביבים. בדיקות השלמה נעשו ברשות המים ובלשכת הבריאות המחוזית בתל אביב.

תמונת המצב העולה מן הביקורת

אי-עמידה בנורמות התפעול - נמצאו פערים בכל המרכיבים של נורמות התפעול שקבעה רשות המים לתאגיד בשנת 2017 ובין העלויות בפועל. הפער בין הנקבע בנורמות התפעול לעלויות בפועל היה באותה שנה כ-43 מיליון ש"ח.

אי-עמידה בנורמות פחת הגבייה ופחת המים - התאגיד לא עמד בשיעור פחת הגבייה המוכר שנקבע בכללים (1.5%). בשנת 2018 היה פחת הגבייה כמעט כפול משיעור זה. התאגיד גם לא עמד בשיעור "פחת מים מוכר כללי" שנקבע לו - 6.68%, ובשנת 2018 היה פחת המים 8.5%.

הפחתה בהיקף הפקת המים ממקורות עצמיים - בשנת 2012 היו לתאגיד עשר בארות פעילות, ובשנים 2017 ו-2018 היו לו רק שש ושבע בארות פעילות בהתאמה.

ליקויים בניהול התקשרויות התאגיד ובבקרה ובפיקוח עליהם - נמצאו מקרים שבהם לא נערך התאגיד בעוד מועד לפרסום מכרזים, ולכן האריך התקשרויות קיימות, בלא שהייתה בידי אופציה תקפה. נמצאו גם מקרים שבהם לא ניהל התאגיד מעקב אחר שיעור הניצול הכספי של התקשרויותיו ולא ביצע בקרה בעניין זה.

צמצום פחת הגבייה - בשנים 2014-2018 הצליח התאגיד לצמצם את שיעור פחת הגבייה - מ-5% בשנת 2014 ל-2.8% בשנת 2018.

צמצום פחת המים - בשנים 2014-2018 הצליח התאגיד לצמצם את שיעור פחת המים - מ-8.8% בשנת 2014 ל-8.5% בשנת 2018.

איכות המים - לא נמצאו ליקויים באיכות המים שסיפק התאגיד.

עיקרי המלצות הביקורת

ראוי שרשות המים, כמאסדרת, והתאגיד יבחנו באופן תקופתי את ההתאמה בין פחת המים הנורמטיבי לפחת המים בפועל ויגבשו המלצות בנות ביצוע בעניין זה.

על רשות המים לבחון בכל תקופה את השיטה לקביעת עלויות התפעול בכלל התאגידים. בחינה כאמור נחוצה כדי לייעל את משק המים ולעמוד במטרות שנקבעו בחוק תאגידי מים, ובהן ניהול עסקי, מקצועי ויעיל של מערכות המים והביוב. אשר לתאגיד, עליו לפעול לעמוד בנורמות התפעול.

נוכח תרומת השיקום והטיוב של בארות להגדלת היצע המים הטבעיים באקוויפר החוף ונוכח העלות הנמוכה של הפקת מים טבעיים לעומת עלות הרכישה של מים מותפלים, על דירקטוריון התאגיד לבחון את אפשרות יישומה של תוכנית שהכין התאגיד לשיקום וטיוב של בארות.

על התאגיד לקיים מעקב אחר הניצול הכספי של ההתקשרויות שלו. חיזוק מנגנוני הבקרה ומעקב שיטתי וסדיר יאפשרו לו להתנהל באופן מיטבי ולשפר את יעילותו, לעמוד ביעדי התכנון, לעקוב אחר ניצול משאביו ותקציבו ולבחון את ביצועיו.

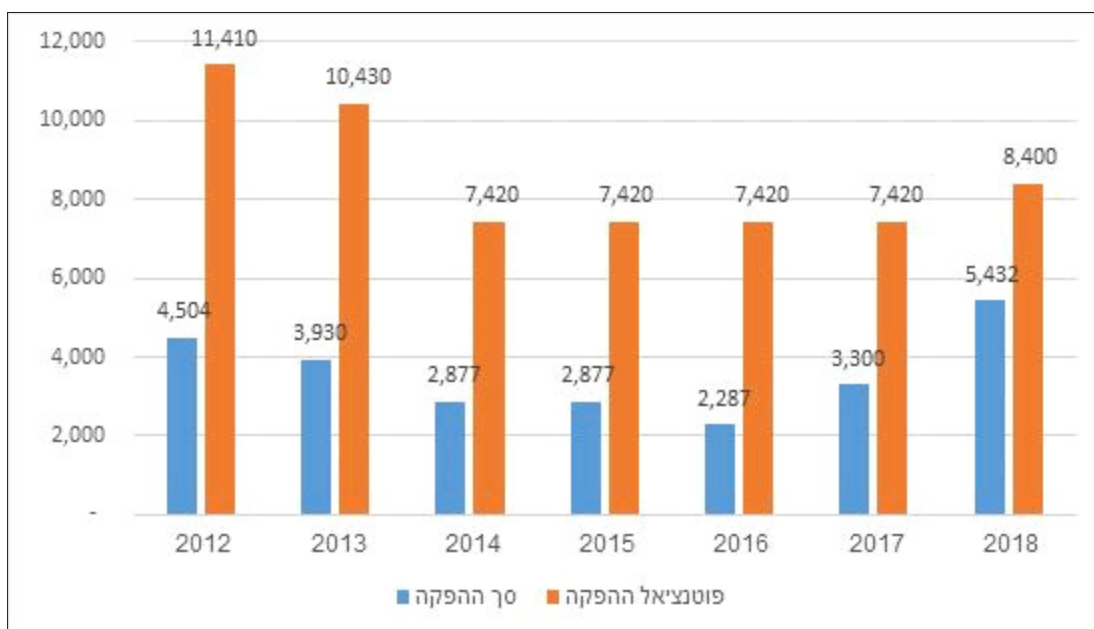
סיכום

כדי שתעריפי המים ישקפו את העלות הנדרשת לאספקתם ביעילות, ברמת שירות מיטבית, איכותית ואמינה ובמחירים סבירים, יש לוודא שקיימת התאמה בין הנורמות לבין עלויות התפעול בפועל. התאמה כזאת תגדיל את המקורות הכספיים של התאגיד להשקעה בתשתית. אשר להפקה עצמאית מקידוחים, היא מגדילה את היצע המים, מרחיקה זיהומים, משמרת את יכולת ההפקה מהמקורות הטבעיים ומקטינה את הצורך ברכישת מים מותפלים. על התאגיד, בתיאום עם רשות המים, לפעול להשמתן של בארות אשר יאפשרו הפקה עצמאית מקידוחים.

מי אביבים, קו מים, תל אביב-יפו

פוטנציאל ההפקה של תאגיד מי אביבים לעומת ההפקה בפועל, 2012-2018 (באלפי מ"ק)

על פי נתונים שמסר התאגיד למשרד מבקר המדינה